

NACIONALNI PROGRAM ŠPORTA V REPUBLIKI SLOVENIJI (NPS)

1. UVOD

Šport je pomembna dejavnost družbe, izraz njene dinamike in del splošne kulture, ki bogati kakovost življenja posameznika. Ljudje se ukvarjajo s športom na osnovi interesa prostovoljno. Z njim se lahko ukvarjajo neorganizirano, lahko pa se združujejo v društvih ali drugih športnih organizacijah.

Z nacionalnim programom športa država soustvarja pogoje za razvoj športa. Nacionalni program zajema celostno organizirano dejavnost športa, to je športno vzgojo, športno rekreacijo, kakovostni in vrhunski šport ter šport invalidov, ki je v javnem interesu in se sofinancira iz javnih sredstev.

V športne dejavnosti se lahko vključijo prebivalci v vseh obdobjih življenja, vendar imajo športne aktivnosti otrok in mladine zaradi vpliva na razvoj mladega človeka prednost v nacionalnem programu športa.

Šport je dosegel stopnjo razvoja, ki zahteva domišljen sistem urejanja strokovnih, organizacijskih in upravljalnih nalog lokalnih skupnosti in države. Lokalne skupnosti kot najpomembnejši financer sofinancirajo predvsem programe športa otrok in mladine, športno rekreacijo in gradnjo športnih objektov in skrbijo za njihovo vzdrževanje. Država Slovenija bo spodbujala razvoj športa s finančno in strokovno podporo predvsem na tistih področjih, ki pomembno vplivajo na razvoj športa, kot so izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov, gradnja športnih objektov, strokovna in raziskovalna dejavnost. Sledila bo določilom sprejete športne zakonodaje, usmeritvam Sveta Evrope in mednarodnim konvencijam, ki jih je ratificirala Slovenija (Konvencija proti dopingu v športu, 1991, Evropska listina o športu, 1992, Kodeks etike v športu, 1992, Manifest o športu mladih, 1995 ...).

Zaradi interdisciplinarnosti je šport prepleten z različnimi družbenimi področji, kot so: zdravstvo, vzgoja in izobraževanje, gospodarstvo, okolje, turizem, kultura, znanost in obramba. Zato so pri njegovem razvoju poleg športnih društev in drugih športnih organizacij udeleženi tudi subjekti iz omenjenih družbenih področij. Velik del športnih programov otrok in mladine poteka v vzgojno-izobraževalnem sistemu; ti programi niso vključeni v nacionalni program športa, so pa kot del sprejetih predmetnikov in šolskih programov pomemben element vzpostavljanja športne aktivnosti in oblikovanja športne kulture.

Glede na usmeritve nacionalnega programa bodo lokalne skupnosti in država sofinancirale šport po merilih za izbor in uresničevanje letnih programov, ki jim bodo morali zadostiti posamezni nosilci in izvajalci športne dejavnosti. Uresničevanje programa na lokalni ravni bo spremljal občinski svet, na državnih ravni pa vlada. Vsako leto bo o tem poročala Državnemu zboru.

2. IZHODIŠČA NACIONALNE STRATEGIJE RAZVOJA ŠPORTA

Šport sooblikuje posameznika, pripomore k ravnovesju med delom in sprostitvijo, krepi njegovo zdravje in spodbuja njegovo ustvarjalnost. S spoštovanjem pravil in korektnim odnosom do vseh udeležencev športa spodbuja medsebojno sodelovanje in vlogo posameznika v skupini.

Ravno tako mora postati pomemben dejavnik o zaveščanja o zdravju. Šport v pomembnem delu predstavlja pri nas in v svetu dejavnik preprečevanja in zdravljenja vrste sociopatoloških pojavov, zlasti med mladimi.

V posameznih športnih zvrsteh so športniki Slovenije dosegali in dosegajo rezultate mednarodne vrednosti, ki so za slovensko nacijo pomemben dejavnik identitete. S tem so prispevali in prispevajo pomemben delež k mednarodni uveljavitvi države Slovenije.

Razvoj športne kulture predstavlja v praksi eno pomembnejših nalog časa, ki ga živimo. Premajhna športna aktivnost lahko pomeni pomemben primanjkljaj v življenju posamičnih generacij.

Odgovornost je v tej točki nedeljiva, zato zahteva zavestne napore vseh, tako posameznikov, družine, vrtcev, šol različnih smeri in stopenj, društev, športnih združenj in države.

Državljeni Slovenije cenimo vrhunsko športno ustvarjalnost, gledamo in obiskujemo športne prireditve, predvsem pa se s športom množično ukvarjamo. Šport je tudi pomembna sestavina institucionalne vzgoje in izobraževanja. Šport pospešuje razvoj športne industrije, trgovine, turizma in zmeraj bolj povečuje možnosti zaposlovanja.

Sklenemo lahko, da je šport pomembno javno dobro in tudi ekonomska kategorija, zato je smiselno, da ga država spodbuja in sofinancira. Za uresničevanje javnega interesa v športu se na ravni države zagotavlja izvajanje nalog skupnega pomena, na ravni lokalnih skupnosti pa neposredno izvajanje nalog, ki so v javnem interesu.

CILJI IN NALOGE

1. Družina pomembno vpliva na stopnjo športne ozaveščenosti. Zato je obdobje otroštva in mladosti prav gotovo najboljčutljivejše, a tudi najpomembnejše v razvoju posameznika.

Ko poudarjamo športni slog družin, ne izhajamo le iz večje notranje povezanosti in kakovosti družinskega življenja, temveč tudi iz spoznanj o športu kot praviloma učinkovitem sredstvu razvedrila in kakovostnega preživljanja prostega časa, pa tudi preprečevanja in zdravljenja socialno-patoloških pojavov, kot so potepuštvu, huliganstvo, mladinsko prestopništvo, pijančevanje in v zadnjem času med mladimi vse bolj preteča zasvojenost z drogami. Ti pojavi so vsak dan številnejši in često posledica neurejenih družinskih odnosov.

Tudi pri športu družin imajo pomembno vlogo društva, ki združujejo družinske člane v različnih oblikah vadbe. Zato je treba okrepiti strokovno delo, izboljšati materialne možnosti in z različno medijsko aktivnostjo ozaveščati starše.

2. Da bi bili mladi deležni ustrezne in strokovno vodene športne vzgoje, je treba posvetiti posebno skrb interesni športni vzgoji v sistemu vzgoje in izobraževanja.

Športno vzgojo v šolah je treba oblikovati kot integralni del vzgojno-izobraževalnega procesa. Ne gre le za razvijanje gibalnih sposobnosti in pridobivanje športnih znanj, temveč je športna vzgoja tudi sredstvo za oblikovanje osebnosti in odnosov med posamezniki. Ravnovesje duha in telesa je vrednota, ki omogoča ne samo učinkovitejše šolsko delo, temveč tudi kakovostnejše življenje.

Športni prostori v šolah morajo biti v prihodnje kar najbolj izkoriščeni tudi za potrebe učencev, staršev in društev zunaj šolskih delovnih dni, zlasti ob sobotah, nedeljah in med počitnicami. Tako je mogoče najprej najti povezavo med športom v družini, šoli in društvih.

Tako delo je še posebno dobrodošlo v osnovnih šolah v ožjih socialnih okoljih, kjer so šolski športni objekti edini v kraju, kjer se ljudje med seboj praviloma poznajo in kjer je treba v interesu razvoja otrok celotno šolsko okolje bolj povezati.

3. Temelj vrhunškega športa je kakovostna športna vzgoja, kjer je posebej pomembna primerna priprava mladih, usmerjenih v vrhunski in kakovostni šport. Prav njihovim programom bo treba dati največjo vsebinsko, metodološko in materialno-finančno podporo. Odločilno vlogo pri tem morajo opraviti društva, nacionalne panožne športne zveze, Olimpijski komite Slovenije – združenje športnih zvez (OKS-ZŠZ), šole, lokalne skupnosti in država.

4. Vrhunski športni dosežki so samostojna oblika specifičnega kulturnega ustvarjanja, ki ima lastna merila vrednotenja svoje ustvarjalnosti.

Glavni nosilci vrhunskih športnih uspehov so društva in nacionalne panožne športne zveze, predvsem pa športniki in njihovi trenerji (Opomba 1: Slovenija ima glede na število prebivalcev izjemno število nosilcev olimpijskih medalj (50) in še večje število nosilcev medalj z drugih velikih športnih tekmovanj. Leta 1997 je na svetovnih in evropskih prvenstvih 31 športnikov in športnic osvojilo medalje, več kot

300 pa se jih je na teh tekmovanjih uvrstilo do 16. mesta (podatki OKS-ZŠZ, 1998)). Vendar se je treba zavedati, da je vrhunski športni uspeh produkt, ki ima povsod po svetu podobno proizvodno ceno.

(Opomba 2: Primerjava s podatki Komiteja za razvoj športa Evropske skupnosti kaže, da vlade članic držav Evropske skupnosti vlagajo v šport bistveno več sredstev kot naša. To je razumljivo, saj so te države večje in bogatejše kot Slovenija. V teh državah več vlagajo tudi drugi, nedržavni viri. Potrebe po tržnem komuniciranju so pri nas manjše, zaradi majhnosti slovenskega trga pa smo tudi za velike sponzorje manj zanimivi (Ekonomski pomen slovenskega športa, Bednarik s sod., 1998)).

Zato moramo ustvariti pogoje, ki bodo pospeševali vlaganja v šport. Le tako bomo lahko dvignili splošno raven pogojev uspešnosti, ki se v svetu iz leta v leto izboljšujejo, in obdržali dosedanjo raven športnih dosežkov. S tem se bo povečala množičnost vseh oblik športnega udejstvovanja (gledanost, obiskanost, športna aktivnost), poraba športnih izdelkov, pospeševal se bo razvoj športne industrije, trgovine, turizma, povezanega s športom, število delovnih mest. Zboljšalo pa se bo tudi poznavanje Slovenije in njenih izdelkov v svetu.

5. Število športno aktivnih je tesno povezano z izobrazbo, socialnim statusom in športno ozaveščenostjo.

(Opomba 3: Raziskave kažejo, da se 52,5 odstotkov odraslih državljanov ukvarja s športom občasno, toda le 20,6 odstotkov se jih z njim ukvarja redno najmanj dvakrat tedensko (Petrovič s sod., Športnorekreativna dejavnost v Sloveniji 1997, Ljubljana, 1998)).

Odstotek športno aktivnih je mogoče povečati tudi z akcijami najširših razsežnosti in s promocijo športa.

V času, ki ga oblikujeta predvsem delo in industrijska ponudba preživljanja prostega časa, je izjemno pomembno spodbujati in širiti svobodno ter neformalno ukvarjanje s športom. Bogatenje prostega časa, s tem pa tudi življenja, ne bi smelo biti ujeto v industrijsko in porabniško logiko dela in prostega časa.

Društva so interesna, prostovoljna združenja državljanov. Z izboljšanjem programov športnih društev in povečevanjem njihovega števila želimo povečati število članov društev in s tem število športno aktivnih prebivalcev, njihovo športno ozaveščenost ter pripadnost posameznika športu. Delovanja društev in njihovih zvez je velikega pomena za državo, zato država spodbuja in materialno podpira društveno dejavnost.

V športni rekreaciji so bili v zadnjih letih narejeni pomembni premiki. Kažejo vse številčnejšo navzočnost žensk v športni rekreaciji. Prav športu žensk, športu otrok in mladine ter starostnikov v svetu namenjajo vse več pozornosti. Vendarle ne kaže prezreti, da dejavnosti temeljijo tudi na finančnem prispevku posameznika, zato je zaradi različnih socialnih možnosti otrok, mladine in odraslih državljanov treba nujno zagotoviti ugodnejše plačilne pogoje vsaj za tiste, ki sami ne zmorejo plačila.

V zadnjih letih se je izjemno povečalo število specializiranih športnih centrov, ki za plačilo ponujajo najem športnega prostora, pa tudi športne programe in storitve. Čeprav so dosedanje izkušnje pokazale, da je treba te oblike razvijati tudi v prihodnje, je treba bolj kot doslej zagotoviti strokovnost športne ponudbe.

Posodobiti je treba nekatera športna igrišča in pokrite objekte, tudi tiste pri šolah, in urediti odprte športne površine, ki so dostopne vsem državljanom in državljanom.

Sestavni del športnorekreativnih programov so tudi športnorekreativne prireditve, ki naj bodo nadgradnja celoletne športne aktivnosti udeležencev, ne pa enkratne akcije.

6. Odnos do invalidov je eno od meril demokratičnosti in humanosti vsake družbe. Primerna športna dejavnost predstavlja uspešno revitalizacijo in resocializacijo invalidov, športni dosežki pa omogočajo posamezniku tudi pestrejšo in bogatejšo življenje. Še posebej je treba paziti na primernost gradnje in ureditve športnih objektov in naprav za invalidne osebe.

7. Šport je pomemben element dejavnosti slovenske vojske in policije. Delo v vojski in policiji namreč zahteva ustrezno zmogljivost in s športom povezano življenje.

8. Informirati in biti informiran sta vrednoti, ki sodita med primarne človekove pravice. Izogibati se je treba vsakršnim manipulacijam z njima, tudi na področju športa. Zato je potrebno permanentno strokovno spopolnjevanje športnih novinarjev, ki ga izvaja Društvo športnih novinarjev Slovenije oziroma Društvo novinarjev Slovenije v sodelovanju s pristojnimi institucijami (Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani, Inštitut za šport, nacionalne panožne športne zveze itd.).

Več pozornosti je treba v medijih nameniti športu otrok in mladine ter športni rekreaciji, saj lahko z ustrežno pozornostjo, ki jo mediji namenijo tem področjem športa, povečamo število športno aktivnih in njihovo ozaveščenost o pomembnosti zdravega življenja.

9. Ustrezna športna dejavnost v društvih in šolah zahteva vztrajanje pri ustrežnejših standardih in normativih, ki predpisujejo gradnjo športnih objektov, njihovo vzdrževanje in opremljenost. Samo na tej podlagi je lahko zasnovan športno - tehnološki premik, ki bo zagotovil kakovostne športne prostore in s tem sodobnejšo športno ponudbo.

Še prav posebno skrb namenja nacionalni program gradnji in vzdrževanju športnih objektov, ki naj bodo večnamenski, in spremljajoče infrastrukture. Ugotavljamo, da imamo ob pomembnih premikih v zadnjih letih še vedno predvsem v srednjih šolah in na univerzah premalo primernih objektov za športno vzgojo. Objekti za športno rekreacijo morajo biti dostopni vsem kategorijam prebivalstva. Objekti za kakovostni in vrhunski šport morajo slediti stalnemu razvoju posameznih športnih panog. Tudi v bodoče moramo načrtno spopoljevati mrežo športnih objektov, ki bo podprta z oceno stanja, rezervacijo prostora, usmeritvami za planiranje, racionalno gradnjo in opremljanjem, pa tudi z gospodarnim upravljanjem in vzdrževanjem zgrajenega.

Celotna podoba športa in športne ozaveščenosti se navsezadnje kaže tudi z urejenostjo naravnega prostora za športne namene. Uporaba narave kot največje športne površine zahteva ne samo odnos do zgrajenega, temveč tudi do naravno danega.

10. Raziskave kažejo, da je v Sloveniji več kot 80 odstotkov športnih delavcev volonterskih. (Opomba 4: Le-ti opravijo prek 40 odstotkov dela v športu. Prav tako je okoli 70 odstotkov športnih organizacij pretežno volonterskih (Ekonomski pomen slovenskega športa, Bednarik s sod., 1998)). Sklenemo lahko, da bi bil šport brez volonterskega dela v Sloveniji bistveno osiromašen. Tako spoznanje je skladno s spoznanji zahodnoevropskih in skandinavskih držav, ki so športno najrazvitejše.

Kljub temu da delujejo volonterji brezplačno, pa mora biti njihovo delo čim bolj strokovno. Čeprav je volontersko delo treba spodbujati tudi med trenerji, pa podatki raziskav kažejo, da največ trenerskega dela v Sloveniji opravijo honorarni in profesionalni trenerji. Podatki tudi kažejo, da lahko med profesionalne organizacije uvrstimo večje organizacije in tiste, ki se ukvarjajo s kakovostnim in vrhunskim športom.

11. Znanstvenoraziskovalno delo v športu, izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje strokovnih kadrov ter založništvo predstavljajo enega bistvenih pogojev razvoja športa in humanizacijo dela s športniki. Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani kot najvišja pedagoška in znanstvena institucija na področju športa se mora kar najbolj vključiti v razreševanje problemov športne prakse, izobraževati, usposablјati in spopolnevati športne delavce in skupaj z nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami skrbeti za čim višjo strokovno raven profesionalnih in volonterskih strokovnih kadrov.

3. USMERITVE NACIONALNEGA PROGRAMA

Država uresničuje javni interes v športu z zagotavljanjem sredstev za izvajanje skupnih nalog javnega interesa, ki so opredeljene v poglavju "Vsebina in obseg nacionalnega programa", s spodbujanjem in zagotavljanjem pogojev za razvoj športne dejavnosti, sodelovanjem pri načrtovanju, gradnji in vzdrževanju javnih športnih objektov in vodenjem stimulativne davčne politike na področju športa v okviru davčnega sistema.

Lokalna skupnost uresničuje javni interes v športu z zagotavljanjem sredstev za realizacijo dela nacionalnega programa, opredeljenega v poglavju "Vsebina in obseg nacionalnega programa", ki se nanaša na lokalne skupnosti, s spodbujanjem in zagotavljanjem pogojev za opravljanje in razvoj športnih dejavnosti ter načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javnih športnih objektov.

3.1. Kratkoročne usmeritve do leta 2001

Država in lokalne skupnosti bodo spodbujale vse oblike športne dejavnosti ter strokovno-razvojne naloge skupnega pomena. Podpirale bodo razvoj športa z letnimi programi.

Usmeritve na področju športne vzgoje

- V sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za šolstvo, vsebinsko, kadrovsko in materialno izboljšati obvezno gibalno dejavnost in interesno športno vzgojo predšolskih ter šolskih otrok, mladine in študentov.
- Izoblikovati tesno povezavo z društvi in nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami, odgovornimi za izpeljavo programov v posameznih športnih panogah. Z njihovim soodgovornim delovanjem v sistemu ustreznih programov, ki jih lahko imenujemo panožne športne šole (Opomba 5: Ustreznost programov, ki jih lahko imenujemo "panožna športna šola", je opredeljena: - s primernim kadrom, - z ustreznim programom in materialnimi možnostmi za izpeljavo tega programa, - z organiziranim sodelovanjem s šolskim sistemom.), zagotoviti kakovostno športno vzgojo mladih športnikov skladno z mednarodno primerljivimi cilji, standardi in normativi.
- Spremljati delovanje programov, poimenovanih "panožne športne šole", in skrbeti za strokovno izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje trenerjev s poudarkom na pridobivanju znanj o športni pripravi otrok in mladine.
- Zagotoviti stabilno obliko sofinanciranja programov otrok in mladine, imenovanih "panožne športne šole".
- Uveljaviti statusne pravice mladih športnikov skladno s športno, šolsko in drugo zakonodajo ter drugimi akti, ki urejajo statusna vprašanja športnikov.
- Izboljšati športno vzgojo otrok in mladine s posebnimi potrebami.
- Z različnimi propagandnimi akcijami in animacijskimi programi povečati motivacijo otrok in mladine za šport.
- Skupaj z drugimi pristojnimi ministrstvi zagotoviti športne programe za preventivo sociopatoloških pojavov.

Usmeritve na področju športne rekreacije (športa za vse in vsakogar)

- Povečati število redno športno aktivnih prebivalcev za pet odstotkov in vseh športno aktivnih za dva odstotka.
- Izboljšati športnorekreativne programe za različne ciljne skupine glede na spol, starost, posebne potrebe, raven znanja, pripravljenost in stopnjo motiviranosti.
- V sodelovanju z Ministrstvom za zdravstvo in drugimi pristojnimi ministrstvi razvijati športne zdravstveno-preventivne programe in športne programe za krepitev zdravja.
- Spremljati in vrednotiti delovanje različnih ponudnikov športnorekreativnih programov.

- Ugotoviti kadrovske stanje pri izvajalcih športnorekreativne dejavnosti in izdelati sistem izobraževanja, usposabljanja, spopolnjevanja in napredovanja strokovnih kadrov.
- Oblikovati sistem informiranja in promocije.
- Spodbujati izvajalce k povečevanju števila športnorekreativnih programov.
- Izdelati mrežo športnih objektov in površin, namenjenih športnorekreativni dejavnosti.

Usmeritve kakovostnega športa

- Omogočiti delovanje in razvoj kakovostnega športa.

Usmeritve vrhunškega športa

- Dvigovati raven uspešnosti slovenskih športnikov na mednarodnih tekmovanjih, kar bomo lahko dosegli z izdatnejšo finančno, materialno in strokovno podporo, izboljšanjem organizacije in vodenja.
- Povečati število vrhunskih športnikov za 5 odstotkov.

Posebno pozornost je treba posvetiti predvsem:

- oblikovanju sistema vrednotenja in razvrstitvi športnih panog,
- pripravam in nastopom tistih slovenskih športnikov in ekip, ki imajo realne možnosti za visoke uvrstitve na največjih mednarodnih tekmovanjih,
- razvoju pogojev za izpeljavo programov vrhunškega športa (kadri, objekti, materialne možnosti programa, tehnologija procesa treninga itd.),
- uveljavljanju statusnih pravic športnikov na področju stipendiranja, izobraževanja, zdravstvenega varstva, opredeljenega z zakonom o športu, stanovanjskih problemov, služenja vojaškega roka in pravic, opredeljenih v zakonu o športu,
- zagotavljanju nadstandardnega zdravstvenega varstva vrhunskih športnikov (kakovost storitev in takojšnja obravnava),
- omogočanju profesionalizacije športnikov s pospeševanjem zaposlovanja v državni upravi, uveljavljanju statusa poklicnega športnika in zaposlovanju v športnih organizacijah.

Ministrstvo za šolstvo in šport skupaj z Ministrstvom za finance zagotovi vrhunskim in poklicnim športnikom davčne olajšave.

Usmeritve v izpeljavi skupnih strokovnih in razvojnih nalog

- Ugotoviti stanje na področju strokovnih kadrov in strokovnih razvojnih programov ter bolj načrtno razvijati uveljavljanje stroke.
- Doseči stabilno financiranje strokovno-razvojnih nalog.
- Oblikovati sistem izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja strokovnih kadrov v športu.
- Uveljaviti statusne pravice trenerjev.
- Podpirati založniško dejavnost s sofinanciranjem izdaje posameznih publikacij in revij.
- Sofinancirati znanstveno-raziskovalno delo v športu.

- Podpirati strokovno-svetovalno delo in spremljanje pripravljenosti športnikov med treniranjem.
- Najemnine za uporabo javnih športnih objektov (tudi šolskih) morajo biti za otroke in mladino neprofitne.

Usmeritve v gradnji športnih objektov

- Povečati dinamiko gradnje športnih objektov za deset odstotkov.
- Standardizirati športno opremo in športne rekvizite.
- Sprejeti nove normative za šolske športne objekte.
- Izdelati mrežo športnih objektov in upoštevati standarde mednarodnih in nacionalnih športnih zvez.
- Vpeljati stopenjski nadzor projektov in športnotehnoloških pregledov na podlagi strokovnih meril.
- Urediti lastništvo športnih objektov.
- Vpeljati realno amortizacijo in učinkovito upravljanje objektov.
- Revitalizirati športne objekte.

3.2. Srednjeročne usmeritve do leta 2004

Najpomembnejši so naslednji cilji:

- Obogatiti športno vzgojo otrok in mladine, s čimer dvigujemo športno ozaveščenost, povečujemo število otrok in mladine, ki se ukvarja s športom, zagotavljamo večjo športno uspešnost in posredno preprečujemo sociopatološke pojave (alkohol, kriminal, mamila itd.).
- Skladno s kratkoročnimi usmeritvami povečati število vrhunskih športnikov.
- Omogočiti optimalne priprave in nastope mladim, nadarjenim športnikom s ciljem doseganja čim boljših uvrstitev na poletnih olimpijskih igrah v Atenah 2004 in zimskih olimpijskih igrah leta 2006.
- Uveljavljati strokovno delo v športu, oceniti obseg strokovnega dela in število kadrov v športu, določiti merila za opravljanje strokovnega dela in izpeljati sistem strokovnega usposabljanja, izobraževanja, spopolnjevanja ter napredovanja strokovnih delavcev v športu.
- Uveljaviti racionalno mrežo športnih objektov, ki bodo omogočali kakovostno in celostno zasnovano športno pripravo.
- Vpeljati in sistematično ocenjevati uspešnost nacionalnega programa športa tudi s pomočjo tujih ocenjevalnih skupin.
- Izboljšati metodologijo za izbiranje skupin, projektov in nosilcev za javno sofinanciranje in v ta namen pripraviti ekspertni sistem, ki bo temeljil na avtonomiji strok, vseboval vrednotenje javnega interesa, koristnosti in racionalne izvedbe nalog v športu.
- Izboljšati sistem animacije in propagiranja športne rekreacije za različne skupine ljudi.
- Povečati število športno aktivnih skladno s kratkoročnimi usmeritvami, to je dvainpolodstotno letno naraščanje redno športno aktivnih in enoodstotno naraščanje športno aktivnih.
- V sodelovanju z Ministrstvom za zdravstvo in drugimi pristojnimi ministrstvi pospeševati športnopreventivne dejavnosti za izboljšanje zdravstvene ravni prebivalstva Slovenije.

- Na podlagi mreže športnih objektov izoblikovati predlog gradnje ustreznih športnih objektov in površin.
- V sodelovanju s pristojnimi ministrstvi in ekološko ozaveščenimi posamezniki in skupinami skrbeti za smiselno urejenost površin, namenjenih športni dejavnosti.
- Doseči stabilno sofinanciranje strokovnega, svetovalnega, razvojnega in raziskovalnega dela v športu ter stalen prenos spoznanj v prakso.
- Uveljaviti interese športa v drugih ministrstvih in institucijah, ki posredno vplivajo na razvoj športa.
- Povečati delež javnih financ za področje športa z 0,16 na 0,21 odstotka BDP (po 0,01 odstotka BDP letno, kar je spodnja meja držav evropske skupnosti).
- Graditi in dograditi športne objekte v izmeri 25.000 m² pokritih površin letno.
- Podpirati rešitve, ki bodo v zakonodaji spodbujale vlaganje kapitala v šport.

3.3. Dolgoročne usmeritve do leta 2010

Strateška usmeritev v športu je postati "športna nacija".

To bomo dosegli:

- s povečanjem števila športno aktivnih prebivalcev,
- s povečanjem deleža javnih financ na 0,32 odstotka BDP,
- z rastjo športne kulture in ozaveščenosti slovenske nacije,
- z razvojem športne stroke in znanosti,
- s kakovostnimi mednarodnimi dosežki vrhunskih športnikov in športnic,
- z optimalno pripravo mladih, nadarjenih športnikov z glavnim ciljem čim boljših uvrstitev na poletnih in zimskih olimpijskih igrah,
- z ozaveščenostjo posameznika, da tudi s športno dejavnostjo skrbi za svoje zdravje v najširšem pomenu besede,
- z uporabo narave kot največje športne površine,
- z izgradnjo mreže športnih objektov in površin, namenjenih vsem kategorijam prebivalstva (zagotavljanje 0,5 m² pokritega in 3 m² nepokritega prostora, namenjenega športni dejavnosti, na prebivalca).

4. VSEBINA IN OBSEG NACIONALNEGA PROGRAMA

4.1. Športna vzgoja otrok, mladine in študentov

Športna vzgoja otrok in mladih, ki se prostovoljno ukvarjajo s športom zunaj obveznega izobraževalnega programa ne glede na njegovo pojavno obliko, ima poleg sklopa pozitivnih učinkov na skladen biopsihosocialni razvoj odraščajočega in zorečega mladega človeka še izrazito vzgojni pomen. Opredelimo jo lahko kot vzgojo za zdravo življenje, zavzemanje za "fair play", strpnost, spoštovanje posameznika in vzgojo za večjo kakovost življenja v dobi odraslosti in starosti. Zato ima šport mladih prednostno mesto v nacionalnem programu športa.

Mladost je odločilna za oblikovanje podobe odrasle osebnosti, del te podobe pa je mogoče oblikovati le s sredstvi, ki jih uporablja šport, to je s specifičnimi gibalnimi dejavnostmi. Zavedati se moramo dejstva, da kar na gibalnem področju zamudimo v zgodnjem otroštvu, kasneje ne moremo več nadoknaditi.

4.1.1. Športna vzgoja predšolskih otrok

Predšolsko obdobje obsega čas od otrokovega rojstva do sprejema v šolo. Aktivnost otroka v prvih letih življenja je podlaga za kasnejše gibalne dejavnosti, hkrati pa vpliva na razvoj njegovih spoznavnih procesov, socialni in emocionalni razvoj. Zato moramo v tem obdobju poskrbeti za optimalen razvoj gibalnih sposobnosti, sistematično posredovati osnovna gibalna znanja, z ustreznimi vsebinami in oblikami športne vzgoje pa spodbuditi otrokovo aktivnost in ustvarjalnost in omogočiti razvoj njegove osebnosti. Programi morajo po kakovosti in obsegu zadovoljevati otrokovo dnevno potrebo po gibanju, igri in sprostitvi, sistematično pa moramo vplivati tudi na zdravje predšolskih otrok.

4.1.1.1. Interesna športna vzgoja predšolskih otrok

Minimalni program je program Zlati sonček; obsega vsa temeljna športna znanja, ki jih morajo otroci te starosti spoznati in osvojiti, poudarjeno je zlasti učenje plavanja. Poleg Zlatega sončka so še "Ciciban planinec", "Naučimo se plavati" in druge oblike redne športne vadbe. V program je vključenih okoli 31.000 otrok.

Programi na ravni lokalne skupnosti

- Zlati sonček,
- Naučimo se plavati,
- Ciciban planinec,
- športne dejavnosti, ki jih organizirajo športna društva in drugi izvajalci.

Iz javnih financ lokalne skupnosti se sofinancira: propagandno gradivo, strokovni kader, najem 60 ur objekta na skupino, v kateri je največ 20 otrok.

Ocena vrednosti programa je 330,980.000 tolarjev.

Programi na ravni države

- Zlati sonček.

Iz javnih financ države se sofinancira propagandno gradivo v višini 8,500.000 tolarjev.

Skupaj je ocena vrednosti programa 339,480.000 tolarjev.

4.1.2. Športna vzgoja šoloobveznih otrok

4.1.2.1. Interesna športna vzgoja šoloobveznih otrok

Interesna športna vzgoja šoloobveznih otrok je dejavnost otrok, ki so prostovoljno vključeni v športne programe.

Zaradi pomena gibalne dejavnosti za skladen razvoj otroka in mladostnika se zavzemamo, da bi bil otrok športno aktiven vsak dan.

Programi za otroke od 6. do 15. leta lahko izpeljujejo vsi izvajalci športne dejavnosti.

V programe redne vadbe bo vključeno vsaj 40 odstotkov šoloobveznih otrok, kar je okoli 80.000 otrok.

Programi na ravni lokalne skupnosti

- Zlati sonček,
- Krpan,
- Naučimo se plavati,
- drugi 80-urni programi.

Iz javnih financ se na ravni lokalne skupnosti sofinancira: propagandno gradivo, organizacija in izpeljava občinskih šolskih prvenstev, strokovni kader za izvedbo 20-urnih tečajev plavanja na skupino, v kateri je največ 10 otrok, in 80-urnih programov na skupino, v kateri je največ 20 otrok, objekt. Ocena vrednosti programa je 1.280,880.000 tolarjev.

Programi na ravni države

- Zlati sonček,
- Krpan,
- Naučimo se plavati,
- programi v počitnicah,
- šolska športna tekmovanja,
- športni oddelki.

Sofinancira se: propagandno gradivo, preverjanje znanja plavanja in plavalni tečaji za neplavalce, programi v počitnicah, organizacija in izpeljava regijskih in državnih šolskih športnih prvenstev, tehnološka oprema.

Ocena vrednosti programa je 130,000.000 tolarjev.

Skupaj je ocena vrednosti programa 1.410,880.000 tolarjev.

4.1.2.2. Športna vzgoja otrok, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport

Športna vzgoja pomeni v tem obdobju temeljno pripravo na športno uspešnost. Tekmovalni dosežek je samo eno od meril uspešnega dela z otroki. Poleg tega je zelo pomembno uravnoteženo doseganje učnih in vzgojnih ciljev, ki jih mora pedagog – trener zasledovati in uresničevati v tem občutljivem obdobju zorenja mladih športnikov.

V programe se lahko vključijo otroci, ki imajo interes, sposobnosti, ustrezne osebnostne značilnosti in visoko motivacijo, da bi lahko postali vrhunski športniki. Obseg in vsebina programov je prilagojena posebnostim posameznih skupin otrok in športnih zvrsti.

V programe od 6. do 11. leta in od 11. do 15. leta je vključenih okrog 10 odstotkov otrok oziroma približno 20.000 otrok.

Izvajalci programov ("panožnih športnih šol"), ki so sofinancirani iz javnih financ, morajo izpolnjevati prostorske, kadrovske in druge zahteve za strokovno izpeljavo programa, ki jih določi nacionalna panožna športna zveza v dogovoru z Ministrstvom za šolstvo in šport in Olimpijskim komitejem Slovenije-Združenjem športnih zvez.

Programi so lahko razdeljeni v tri stopnje. Obseg treninga je odvisen od specifičnosti športne zvrsti:

1. cicibani, cicibanke 240 ur
2. mlajši dečki in deklice 240 do 400 ur
3. starejši dečki in deklice 300 do 800 ur

Programi na ravni lokalne skupnosti

Iz javnih financ lokalne skupnosti se financira: objekt, strokovni kader, materialne stroške programa, meritve in spremljanje treniranosti, nezgodno zavarovanje. Ocena vrednosti programa je 2.400,000.000 tolarjev.

Materialni stroški tekmovanj, specialna tehnična sredstva in oprema se financirajo v celoti iz drugih virov. Sredstva bodo morale zagotoviti nacionalne panožne športne zveze in njeni člani.

Programi na ravni države

Sofinancira se: organizacija državnih športnih prvenstev in strokovni kader. Ocena vrednosti programa je 300,000.000 tolarjev.

Skupaj je ocena vrednosti programa 2.700,000.000 tolarjev.

4.1.2.3. Športna vzgoja otrok s posebnimi potrebami

V te programe se glede na interes lahko vključujejo otroci s posebnimi potrebami. V programe je vključenih okrog 10.000 otrok.

Programi na ravni lokalne skupnosti

Iz javnih financ se sofinancira: strokovni kader za izvedbo 80 ur programa na skupino, v kateri je 10 otrok, objekt. Ocena vrednosti programa je 280,000.000 tolarjev.

Programi na ravni države

Sofinancira se: organizacija, izpeljava in koordinacija sklepnih državnih športnih prvenstev. Ocena vrednosti programa je 10,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti programa skupaj je 290,000.000 tolarjev.

4.1.3. Športna vzgoja mladine

4.1.3.1. Interesna športna vzgoja mladine

Interesna športna vzgoja mladine je dejavnost mladih, ki se prostovoljno vključujejo v športne programe.

Športna dejavnost v tem obdobju je namenjena predvsem izboljšanju športnih znanj, zagotavljanju primerne psihofizične sposobnosti mladine, odpravljanju in zmanjševanju negativnih posledic sedenja in drugih negativnih vplivov sodobnega življenja, preprečevanju zdravju škodljivih razvad (kajenje, alkoholizem, narkomanija) ter zadovoljevanju človekove potrebe po igri in tekmovalnosti.

Programi za mladino od 15. do 20. leta lahko izpeljujejo vsi izvajalci športne dejavnosti. V programe je vključenih okrog 60.000 mladih.

Programi na ravni lokalne skupnosti

Iz javnih financ se na ravni lokalne skupnosti sofinancira: strokovni kader za 80-urne programe na skupino, v kateri je največ 20 mladih, objekt. Ocena vrednosti programa na ravni lokalne skupnosti je 844,000.000 tolarjev.

Programi na ravni države

Sofinancira se: odpravljanje plavalne nepismenosti, priprava programov, vodenje in koordiniranje ter organiziranje regijskih in zaključnih šolskih športnih prvenstev. Ocena vrednosti programa je 35,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti programa skupaj je 879,000.000 tolarjev.

4.1.3.2. Športna vzgoja mladine, usmerjene v kakovostni in vrhunski šport

Programi športne vzgoje zajemajo načrtno vzgojo mladih športnikov, ki so usmerjeni v doseganje vrhunskih rezultatov, primerljivih z dosežki vrstnikov v mednarodnem merilu. Programi morajo omogočati ob športnih uspehih tudi uspešno izobraževanje skladno s pravilnikom o prilagajanju šolskih obveznosti oziroma v posebnih organizacijskih oblikah (športnih oddelkih).

V te mladinske programe je vključenih 5 odstotkov (do 6000) mladih športnikov in športnic.

Programi, ki jih lahko imenujemo "panožne športne šole", se sofinancirajo, če zadostijo prostorskim, kadrovskim in drugim zahtevam za strokovno izpeljavo programa, ki jih določita Ministrstvo za šolstvo in šport in OKS -ZŠZ.

Programi so lahko razdeljeni v več stopenj. Obseg treninga je odvisen od specifičnosti športne zvrsti: 400 do 1100 ur.

Programi na ravni lokalne skupnosti

Na ravni lokalne skupnosti se iz javnih financ sofinancira: objekt, strokovni kader. Ocena vrednosti programa na ravni lokalne skupnosti je 1.220,000.000 tolarjev.

Programi na ravni države

Sofinancira se: objekt, strokovni kader, materialni stroški programa, meritve in spremljanje treniranosti, nezgodno zavarovanje, materialni stroški tekmovanj, specialna tehnična sredstva in oprema, štipendije. Ocena vrednosti programa na ravni države je 680,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti programa skupaj je 1.900,000.000 tolarjev.

4.1.3.3. Športna vzgoja mladine s posebnimi potrebami

Športna dejavnost mladine s posebnimi potrebami je v tem obdobju namenjena predvsem ustrezni skrbi za vključevanje v vsakdanje življenje. Uspeh v športnih dejavnostih vpliva na uspešno socialno integracijo, polno in bogatejše življenje. Oblike dejavnosti so športna vadba, tekmovanje in tečaji ter posebni programi za posamezne vrste primanjkljajev oziroma ovir.

Programi na ravni lokalne skupnosti

V programe je vključeno 5000 mladih od 15. do 20. leta. Na ravni lokalne skupnosti se sofinancira iz javnih financ: strokovni kader za 80-urni program na skupino, v kateri je največ 10 mladih, in objekt. Ocena vrednosti programa na ravni lokalne skupnosti je 140,000.000 tolarjev.

Programi na ravni države

Sofinancira se: priprava programov, organizacija in izpeljava regijskih in zaključnih športnih prvenstev. Ocena vrednosti programa je 5,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti programa skupaj je 145,000.000 tolarjev.

4.2. Športna dejavnost študentov

Športna dejavnost študentov je pomembna sestavina življenja študentov. Je dopolnilo intelektualnemu delu in pripomore k polnejši uresničitvi človeka, bogastvu njegovega telesnega in duševnega zdravja ter integriteti osebnosti.

4.2.1. Interesna športna dejavnost študentov

Programi na lokalni in državni ravni obsegajo:

- medfakultetna tekmovanja v izbranih športnih panogah,
- 80-urne programe v izbranih športnih panogah,
- odpravljanje plavalne nepismenosti,
- univerziado.

Sofinancira se: strokovni kader za 80-urne programe na skupino, v kateri je največ 20 študentov in študentk, objekt, 7 dni realiziranih priprav za univerziado po merilih Ministrstva za šolstvo in šport in udeležba na univerziadi.

Ocena vrednosti programa je 245,000.000 tolarjev.

4.3. Športna rekreacija

Cilji športne rekreacije odraslih so ohranjati in izboljševati celostni zdravstveni status, humanizirati človekovo življenje, zmanjševati negativne posledice današnjega načina življenja in dela, preprečevati upadanje splošne vitalnosti človeka ter s temi motivi pritegniti čim večje število ljudi v redne oblike dejavnosti. Pri tem gre za aktivno, koristno in prijetno izpolnjevanje dnevnega, tedenskega in letnega prostega časa.

V posamezne redne programe športne rekreacije se vključuje 20 odstotkov populacije, kar je 300 000 odraslih.

Programi na ravni lokalne skupnosti

- 80 ur programa vadbe na skupino, ki šteje 20 članov in članic, v različnih športnih panogah.

Na ravni lokalne skupnosti se sofinancira iz javnih financ: najemnina objekta, za socialno in zdravstveno ogrožene ter občane, starejše od 65 let, pa tudi strokovni kader.

Ocena vrednosti programov je 2.000,000.000 tolarjev.

Programi na ravni države

Sofinancira se: načrtovanje in izpeljava globalne propagandne aktivnosti, informacijski sistem, priprava in načrtovanje programov športne rekreacije na državni ravni, vrednotenje in spremljanje kakovosti športnih programov. Ocena vrednosti programa je 80,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti programa skupaj je 2.080,000.000 tolarjev.

4.4. Kakovostni šport

V kakovostni šport sodijo priprave in športna tekmovanja ekip in posameznikov, ki nimajo objektivnih strokovnih, organizacijskih in materialnih možnosti za vključitev v program vrhunškega športa in ki jih program športne rekreacije ne zadovoljuje, so pa pomemben dejavnik razvoja športa.

V program je vključenih okrog 15.000 registriranih športnikov, članov nacionalnih panožnih športnih zvez, ki nastopajo v uradnih tekmovalnih sistemih do naslova državnega prvaka.

Programi na ravni lokalne skupnosti

Iz javnih financ na ravni lokalne skupnosti se sofinancira predvsem najemnina objekta za 320 ur programa; ocena vrednosti programov je 800,000.000 tolarjev.

4.5. Vrhunski šport

Vrhunski šport je priprava in tekmovanje športnikov, ki imajo status mednarodnega, svetovnega in perspektivnega razreda. Ministrstvo sofinancira predvsem priprave in nastope slovenskih državnih reprezentanc v športnih panogah, ki so na rednem programu olimpijskih iger.

Obseg treninga je odvisen od specifičnosti športne zvrsti. Na ravni lokalne skupnosti in države se sofinancira:

- za vrhunske športnike v individualnih športnih panogah največ 1200 ur programa,
- v kolektivnih športnih panogah za ekipe, katerih člani so kategorizirani vrhunski športniki, 1200 ur programa,
- pokojninsko in invalidsko zavarovanje, na ravni države skladno z zakonom o športu,
- nezgodno zavarovanje, na ravni države skladno z zakonom o športu,
- porodniško varstvo, na ravni države skladno z zakonom o športu,

- osnovno zdravstveno zavarovanje, na ravni države osnovno in nadstandardno zdravstveno zavarovanje po merilih Ministrstva za šolstvo in šport,

- štipendije vrhunskim športnikom - dijakom in študentom.

Na ravni države se sofinancira

- spremljanje pripravljenosti in svetovanje trenerjem in športnikom na Inštitutu za šport pri Fakulteti za šport Univerze v Ljubljani, v sodelovanju z drugimi ustreznimi institucijami,

- dve leti pred nastopom na OI najmanj 30 dni priprav na leto po merilih Ministrstva za šolstvo in šport za predvidene udeležence; nastop na OI,

- v olimpijskih športnih panogah najmanj 15 dni priprav za EP in SP po merilih Ministrstva za šolstvo in šport za predvidene udeležence,

- 7 dni priprav za sredozijske igre in nastop na njih po merilih Ministrstva za šolstvo in šport,

- nagrade za nosilce olimpijskih medalj.

Ocena vrednosti programa na ravni lokalne skupnosti je 300,000.000 tolarjev, na ravni države pa 700,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti programa skupaj je 1.000,000.000 tolarjev.

4.6. Šport invalidov

Športna dejavnost invalidov je namenjena predvsem ohranjanju gibalnih sposobnosti, zdravju, revitalizaciji, resocializaciji, razvedrilu in tekmovanju invalidov, ki se prostovoljno ukvarjajo s športom.

V te programe je vključenih 7000 invalidov.

Programi na ravni lokalne skupnosti

- 80 ur programa na skupino, v kateri je največ 10 invalidov.

Na ravni lokalne skupnosti se iz sredstev javnih financ sofinancira uporaba objekta in strokovni kader. Ocena vrednosti programa je 196,000.000 tolarjev.

Programi na ravni države

Sofinancirajo se vključevanje in sodelovanje v mednarodnih organizacijah ter priprave in udeležba na mednarodnih tekmovanjih v višini 6,500.000 tolarjev.

Za mednarodna tekmovanja se sofinancirajo priprave:

- v letu Paraolimpijskih iger 15 dni priprav po merilih Ministrstva za šolstvo in šport in nastop na Paraolimpijskih igrah

- v Paraolimpijskih športnih panogah 10 dni priprav za EP in SP za predvidene udeležence.

Ocena vrednosti programa skupaj je 202,500.000 tolarjev.

5. RAZVOJNE IN STROKOVNE NALOGE V ŠPORTU

Razvojne in strokovne naloge ne moremo dovolj natančno razmejiti med posamezne sklope neposredne dejavnosti, omogočajo pa uspešnost na vseh področjih športa. Brez uresničevanja teh nalog bi slovenski šport v primerjavi z razvitim svetom izredno hitro nazadoval. Namen je zagotoviti takšne možnosti, standarde in normative za izpeljavo športne dejavnosti, ki bodo primerljivi s športno razvitimi nacijami. Kot nacija s številčno šibko populacijo moramo še bolj krepiti temeljne možnosti za športno uspešnost, da bi dosegali mednarodno odličnost. Le tako bomo lahko enakovredno vstopili v športnokulturni prostor razvitega sveta.

Glede splošnega družbenega razvoja temeljnih dejavnikov uspešnosti športa bo država spodbujala razvoj naslednjih področij:

5.1. Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu

Razvoja in programov športa ni brez strokovnih kadrov, zato mora nacionalni program podpirati usposabljanje, izobraževanje in spopolnjevanje strokovnih in drugih delavcev, povezanih s športom. Vzporedno z urejenim univerzitetnim izobraževanjem je treba pripraviti program visokošolskega strokovnega izobraževanja trenerjev.

Država mora posebej podpirati usposabljanje in spopolnjevanje volonterskih delavcev, ki prevladujejo v slovenskem športu.

Pospešiti je treba pripravo programov za izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje managerjev v športu.

OKS-ZŠZ, nacionalne panožne športne zveze in ustrezne izobraževalne institucije morajo pri usposabljanju, izobraževanju in spopolnjevanju strokovnih delavcev in drugih delavcev, povezanih s športom, kar najtesneje sodelovati. Pri tem sta glavna koordinatorja pri usposabljanju strokovnih kadrov Inštitut za šport pri Fakulteti za šport Univerze v Ljubljani in OKS-ZŠZ.

Program na ravni lokalne skupnosti

Iz sredstev javnih financ se sofinancira izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje strokovnih kadrov ter njihovo štipendiranje. Ocena vrednosti programa je 40,000.000 tolarjev.

Program na ravni države

Iz sredstev javnih financ se sofinancira izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje strokovnih kadrov ter njihovo štipendiranje. Ocena vrednosti programa je 50,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti skupaj je 90,000.000 tolarjev.

5.2. Znanstvenoraziskovalna dejavnost

Namen znanstvenoraziskovalne dejavnosti v športu je izvajati temeljne, predvsem pa uporabne in razvojne raziskave s področja športa ter prenašati izsledke v prakso.

Projekte, ki jih sofinancira Ministrstvo za znanost in tehnologijo, se lahko sofinancira iz javnih financ lokalne skupnosti in države, če te raziskave zagotavljajo ustrezen prenos znanstvenih spoznanj v prakso, oziroma če so izbrane raziskave, pri katerih je zagotovljen sorazmerni delež drugih financerjev in prenos znanstvenih izsledkov v prakso.

Druge raziskave, pri katerih je zagotovljen sorazmerni delež drugih financerjev, se lahko sofinancira iz javnih financ športa po merilih, ki jih sprejmejo ustrezni organi.

Nosilec: Raziskovalne institucije.

Ocena vrednosti sofinanciranja na ravni lokalne skupnosti je 40,000.000 tolarjev, ocena vrednosti sofinanciranja države je 40,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti programov skupaj je 80,000.000 tolarjev.

5.3. Založniška dejavnost

Založniška dejavnost obsega izdajanje strokovne literature in drugih periodičnih in občasnih športnih publikacij.

Vrste publikacij:

Periodična literatura

- revije za teoretična in praktična vprašanja športne vzgoje, športnega treniranja in rekreacije,
- znanstvene revije s področja športa,
- zborniki strokovnih in znanstvenih posvetov.

Strokovna literatura

- temeljna strokovna dela iz osnovnih in mejnih področij športa,
- strokovna dela s področja športne vzgoje, športnega treniranja in športne rekreacije,
- učbeniki in gradiva za potrebe usposabljanja, izobraževanja in spopolnjevanja strokovnih kadrov,
- literatura, namenjena ozaveščanju in animaciji za aktivno vključevanje prebivalstva v športne dejavnosti.

Propagandno gradivo

Audio in videokasete ter računalniški programi

Ocena vrednosti sofinanciranja na lokalni ravni je 5,000.000 tolarjev na državni ravni pa 50,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti skupaj je 55,000.000 tolarjev.

5.4. Spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje treninga

Ugotavljanje in spremljanje ravni pripravljenosti športnikov ter svetovanje pri pripravi treninga pomeni humanizacijo pri delu s športniki, pa tudi temelj uspešnosti v športu.

Dejavnosti:

- svetovanje pri vključevanju otrok v šport,
- ugotavljanje zdravstvenega statusa športnikov in svetovanje,
- ugotavljanje ravni treniranosti športnikov in spremljanje njihovega razvoja,
- razvijanje sistema priprave športnikov in svetovanje pri pripravi treninga,

- razvijanje tehnologije procesa treniranja in merilnih postopkov,
- pripravljanje strokovnih informacij in prenos tega znanja v prakso,
- spremljanje in vrednotenje psihosomatičnega stanja udeležencev v športni rekreaciji.

Nosilci: Inštitut za šport pri Fakulteti za šport Univerze v Ljubljani v koordinaciji z drugimi ustreznimi institucijami, OKS- ZŠZ, nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami in društvi.

Iz javnih financ lokalnih skupnosti se sofinancira izvedba storitev v ocenjeni vrednosti 20,000.000 tolarjev.

Na ravni države se sofinancira: nabava opreme, strokovni kader in materialne stroške. Ocena vrednosti je 60,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti skupaj je 80,000.000 tolarjev.

Zavod za zdravstveno zavarovanje financira na ravni države preventivne zdravstvene preglede skladno z zakonom o športu.

5.5. Velike mednarodne športne prireditve

Velike mednarodne športne prireditve, ki so opredeljene v skladu z 52. členom zakona o športu, lahko pospešujejo motivacijo za šport, športno aktivnost in imajo promocijski učinek za šport, gospodarstvo in turizem.

Iz javnih financ lokalnih skupnosti se sofinancirajo materialni stroški v ocenjeni višini 20,000.000 tolarjev.

Na ravni države se sofinancirajo materialni stroški v ocenjeni višini 20,000.000 tolarjev.

Ocenjena vrednost skupaj je 40,000.000 tolarjev.

5.6. Preprečevanje uporabe nedovoljenih poživil in postopkov

Izvajalci športnih programov, športniki in zdravstveni delavci morajo spoštovati določila Evropske konvencije proti dopingu v športu in določila medicinskega pravilnika Mednarodnega olimpijskega komiteja, ki sta v Sloveniji opredeljena v pravilniku o doping kontroli in kontroli spola.

Krovna institucija za področje dopinga v Republiki Sloveniji je Nacionalna antidoping komisija, ki deluje pri OKS-ZŠZ in Ministrstvu za šolstvo in šport. Izvaja aktivnosti skladno z določili Evropske konvencije o boju proti dopingu v športu, Dopinškega kodeksa mednarodnega olimpijskega komiteja in Agencije za doping pri mednarodnih panožnih športnih zvezah. Komisija je sprejela svoj pravilnik, ki sta ga potrdila ustanovitelja.

Dejavnosti:

- izobraževanje vseh, ki sodelujejo v športu,
- informiranje o novostih v boju proti dopingu,
- mednarodno sodelovanje,
- testiranje,
- vpeljevanje novosti v boju proti dopingu.

Iz javnih financ na ravni države se financira vrednost programa v ocenjeni višini 5,000.000 tolarjev.

5.7. Športni objekti

Dejavnosti:

Strokovne naloge na področju načrtovanja in gradnje novih ter posodobitve obstoječih športnih objektov in gospodarjenja z njimi:

- načrtovanje in urejanje prostora za športno dejavnost kot sestavni del Prostorskega plana Republike Slovenije,
- izdelava normativov, standardov in priporočil za načrtovanje, graditev, opremljanje in vzdrževanje športnih objektov,
- svetovalno delo na področju investiranja v športne objekte in njihovo opremo,
- vzpostavitev mreže športnih objektov,
- gradnja športnih objektov, primernih za vse kategorije uporabnikov,
- razvoj športnih pripomočkov in opreme,
- svetovanje in pomoč pri upravljanju športnih objektov, ki obsegata storitve na področju športa, vzdrževanje in obratovanje objekta, vzdrževanje funkcionalnega in skupnega zemljišča, varovanje bivalnega okolja in vse storitve povezane s tem,
- vzdrževanje javnih športnih objektov.

Za načrtovano letno gradnjo 25.000 m² športnih objektov se bodo sredstva namenjala iz naslednjih virov:

- proračunska sredstva Ministrstva za šolstvo in šport –Sektorja za šport v višini 800,000.000 tolarjev,
- proračunska sredstva lokalnih skupnosti za gradnjo športnega standarda v višini 1.000,000.000 tolarjev,
- proračunska sredstva Ministrstva za šolstvo in šport za investicije v šolski športni standard,
- investicijska sredstva Fundacije za financiranje športnih organizacij,
- proračunska sredstva lokalnih skupnosti za šolski športni standard,
- drugi viri.

Ocenjena vrednost proračunskih sredstev za šport je 1.800,000.000 tolarjev.

5.8. Informacijski sistem na področju športa

Informacijski sistem vsebuje podatke s področja organiziranosti športa, športnih objektov, financiranja športa in športnih programov ter razvide, ki so določeni z zakonom o športu.

Programi na ravni lokalne skupnosti

- informacijske baze za potrebe lokalnih skupnosti,

Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji (NPS)

- nakup tehnologije.

Ocena vrednosti sofinanciranja na ravni lokalnih skupnosti je 15,000.000 tolarjev.

Programi na ravni države

- centralne informacijske baze z domačimi in tujimi podatki,

- razvidi, ki jih opredeljuje zakon o športu,

- nakup tehnologije.

Na ravni države se sofinancira: vzpostavitev informacijskega sistema v ocenjeni vrednosti 30,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti skupaj je 45,000.000 tolarjev.

5.9. Mednarodna dejavnost

Mednarodna dejavnost obsega sodelovanje s Slovenci v zamejstvu, na začasnem delu v tujini, s sosednjimi državami ter drugimi državami na podlagi podpisanih meddržavnih protokolov, sodelovanje nacionalnih športnih zvez z zvezami drugih držav, sodelovanje z drugimi nevladnimi in vladnimi mednarodnimi organizacijami, Unescrom, Evropsko unijo, Svetom Evrope, Evropsko športno konferenco, Alpe-Jadranom?

Programi na ravni države

Sofinancira se materialne stroške in obveznosti iz protokola na podlagi letnih dogovorov o sodelovanju v ocenjeni višini 20,000.000 tolarjev.

5.10. Delovanje društev, nacionalnih panožnih športnih zvez, zamejskih športnih zvez, občinskih športnih zvez, zavodov za šport in zavodov, povezanih s športom, Olimpijskega komiteja Slovenije-Združenja športnih zvez kot osrednjo krovno športno organizacijo in druge zveze.

Športna društva kot osnovne športne organizacije se združujejo v občinske športne zveze oziroma zveze na lokalni ravni in nacionalne panožne športne zveze združene v OKS-ZŠZ kot osrednje krovne športne organizacije in drugih zvez.

Na področju športa delujejo na državni in lokalni ravni tudi zavodi in druge institucije. Vse te institucije za svoje osnovno delovanje potrebujejo sredstva za kritje osnovnih materialnih stroškov in dohodkov zaposlenih.

Na ravni lokalne skupnosti

Sofinancira se delovanje društev, občinskih in drugih zvez ter zavodov na lokalni ravni v ocenjeni višini 200,000.000 tolarjev.

Na ravni države

Sofinancira se delovanje nacionalnih panožnih športnih zvez, OKS- ZŠZ, drugih zvez in zavodov na državni ravni v višini 300,000.000 tolarjev.

Ocenjena vrednost skupaj je 500,000.000 tolarjev.

6. UPRAVLJANJE ŠPORTA NA RAVNI NACIONALNEGA PROGRAMA

Upravljanje in izpeljava Nacionalnega programa športa temelji na racionalni obliki povezovanja upravnih, strokovnih, organizacijskih in izvajalskih nalog. Za izpeljavo nacionalnega programa odgovarjajo Ministrstvo za šolstvo in šport in lokalne skupnosti.

Nacionalni program je samo del programov športa. Vsebuje tiste programe športa, ki se sofinancirajo iz javnih financ. Izpeljava nacionalnega programa se določi z letnim programom. Večji del športnih programov je odvisen od avtonomnega dela interesne športne sfere in se ne financira iz javnih financ, temveč iz drugih virov.

Za načrtovanje, organiziranje, izpeljavo in nadziranje Nacionalnega programa športa v Sloveniji imamo naslednjo mrežo:

1. Ministrstvo za šolstvo in šport vodi in povezuje aktivnosti vseh subjektov, ki sodelujejo pri izvedbi nacionalnega programa. Odgovorno je za uresničevanje nacionalnega programa na državni ravni, za uresničevanje nacionalnega programa na lokalni ravni pa so odgovorni ustrezni organi lokalne skupnosti.
2. Olimpijski komite Slovenije - združenje športnih zvez povezuje članice, nacionalne in občinske športne zveze ter druge dejavnike. V skladu s pooblastili zakona o športu sodeluje pri koordinaciji in izpeljavi nacionalnega programa.
3. Zavod za šport Slovenije opravlja naloge, opredeljene v 24. členu zakona o športu, na ravni države; na lokalni ravni jih opravljajo javni zavodi za šport, občinske, medobčinske in regionalne športne zveze, tam kjer so ustanovljene.
4. Izvajalci letnega programa športa so opredeljeni v 8. členu zakona o športu. Status izvajalca si subjekti pridobijo s pogodbo o izpeljavi letnega programa, ki jo sklenejo z Ministrstvom za šolstvo in šport za raven države in z lokalno skupnostjo za raven lokalne skupnosti. Športna društva in njihova združenja imajo po 8. členu zakona o športu pod enakimi pogoji prednost pri izvajanju nacionalnega programa.
5. Strokovno-razvojne naloge za Nacionalni program športa opravljajo Inštitut za šport pri Fakulteti za šport Univerze v Ljubljani, ki pomaga pri uveljavljanju stroke v praksi, in strokovni sveti nacionalnih panožnih športnih zvez ter drugih nacionalnih in lokalnih športnih zvez.
6. Strokovni svet za šport sodeluje v izvedbi Nacionalnega programa športa na ravni države v skladu z nalogami, ki so opredeljene v zakonu o športu. Strokovno javnost za raven lokalnih skupnosti lahko predstavljajo tudi strokovni sveti za šport.

Njihove naloge so predvsem:

- obravnavanje vsebinskih izhodišč in usmeritev za izpeljavo letnega programa športa na lokalni ravni,
- dajanje mnenj pri določanju objektov lokalnega in regionalnega pomena,
- spremljanje in ocenjevanje izpeljave letnega programa športa,
- dajanje mnenj k letnemu finančnemu načrtu za izpeljavo programa športa,
- dajanje pobud in predlogov za urejanje drugih pomembnih vprašanj v športu.

7. Inšpektorat za šolstvo in šport opravlja naloge iz 54. člena zakona o športu.

Vlada Republike Slovenije poroča o uresničevanju nacionalnega programa enkrat letno.

7. MERILA ZA FINANČNO OVREDNOTENJE NACIONALNEGA PROGRAMA

Nacionalni program športa v Sloveniji se sofinancira skladno s 3. členom zakona o športu.

Javna sredstva za pokrivanje nacionalnega programa se zagotavljajo iz proračunskih sredstev lokalnih skupnosti in države.

Potrebna sredstva za izpeljavo Nacionalnega programa športa na državni ravni določi Ministrstvo za šolstvo in šport na podlagi vsebine in obsega nacionalnega programa z letnimi finančnimi načrti, za raven občin pa občinski sveti.

Občinski svet uvrsti v letni program športa tiste vsebine nacionalnega programa, ki so pomembne za lokalno skupnost in upošteva tudi tradicijo in posebnosti športa v lokalni skupnosti. Izbor programov se izpelje na podlagi javnega razpisa, ki ga objavi Ministrstvo za šolstvo in šport za državno raven in lokalna skupnost za lokalno raven na podlagi meril. Le-ta sprejme minister, pristojen za šport, za programe skupnih nalog na državni ravni in občinski svet za programe na lokalni ravni.

Izhodišča za pripravo meril so opredeljena z razvrstitvijo športnih panog oziroma programov v naslednje skupine:

1. skupina

V tej skupini so športne organizacije oziroma izvajalci, ki izpeljujejo programe v individualnih športih, in v katerih športniki tekmujejo v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalne panožne športne zveze za naslov državnega prvaka.

2. skupina

V tej skupini so športne organizacije oziroma izvajalci, ki izpeljujejo programe v kolektivnih športih, in v katerih športniki tekmujejo v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih športnih zvez le za naslov ekipnega državnega prvaka.

3. skupina

V tej skupini so športne organizacije oziroma izvajalci, ki izpeljujejo različne športno-rekreativne programe.

4. skupina

V tej skupini so športne organizacije oziroma izvajalci miselnih iger.

V posamezni skupini razvrščamo izvajalce športnih panog oziroma programov v razrede glede na razširjenost in kakovost dosežkov športnikov. Kazalce razširjenosti in kakovosti določijo lokalne skupnosti same z upoštevanjem specifične razvitosti športa v posameznih okoljih.

Kazalci za razširjenost športne panoge:

- število članov s plačano članarino,
- število registriranih tekmovalcev,
- število društev, vključenih v nacionalno panožno športno zvezo ...

Kazalci za kakovost športnih dosežkov:

- uvrstitve na mednarodnih tekmovanjih,

- uvrstitve na državnem prvenstvu,
- nastopanje v tekmovalnem sistemu nacionalne panožne športne zveze ...

Lokalne skupnosti določijo število razredov in višino vrednotenja kazalcev po posameznih razredih na podlagi razvrstitve izvajalcev športnih panog oziroma programov.

Elementi za opredelitev sofinanciranja letnega programa športa so:

- obseg programa,
- velikost vadbene skupine,
- vrednost ure dela strokovnega kadra,
- vrednost ure najema športnega objekta,
- materialni stroški za izpeljavo programov ...

Za izpeljavo Nacionalnega programa na ravni države je treba zagotoviti 3.575,000.000 tolarjev, na ravni lokalnih skupnosti pa 11.131,860.000 tolarjev, kar je skupaj 14.706,860.000 tolarjev. Izračun je narejen na podlagi vrednosti programa 1. 1. 1999.

Višina sredstev za sofinanciranje posameznih programskih točk na ravni države se določi vsako leto posebej po Merilih za vrednotenje letnega programa športa, ki se sofinancira iz državnega proračuna, po predhodnem mnenju OKS-ZŠZ in Strokovnega sveta za šport.

Če sredstva, ki so na razpolago za izvedbo letnega programa, ne zadoščajo za realizacijo nacionalnega programa v posameznem letu v celoti, se v letnem programu upoštevajo prednostne naloge, kot so določene v 8. poglavju nacionalnega programa.

8. PREDNOSTNE NALOGE NACIONALNEGA PROGRAMA

Najpomembnejše vprašanje pri pripravi nacionalnega programa športa je obseg programov, ki naj jih ta zagotavlja iz javnih financ. Znano je, da predstavljajo proračunska sredstva (sredstva države in lokalnih skupnosti) le 25 odstotkov vseh sredstev, ki so v športu. Realizacijo vseh segmentov nacionalnega programa v celoti bo mogoče uveljaviti postopoma, skladno z uspešnostjo prizadevanj za večjo rast sredstev, ki se namenjajo za šport na državni in lokalni ravni.

Program športa in nacionalni program se sofinancirata tudi iz drugih virov, kot so donatorstva, sponzorstva, volontersko delo, sredstva udeležencev, sredstva Fundacije za financiranje športnih organizacij, televizijskih pravic itd. Za izpeljavo celotnega programa športa ni dovolj finančnih sredstev, zato se morajo povečati finančna sredstva iz javnih financ in drugih virov.

Pričakujemo, da bomo nacionalni program športa v celoti realizirali do leta 2010. Zato je pri določanju letnih programov, ki opredeljujejo financiranje nacionalnega programa, treba upoštevati prednostne naloge, razvrščene v dve skupini.

Prva skupina

1. Športna vzgoja otrok, mladine in študentov.
2. Vrhunski šport.
3. Gradnja in vzdrževanje športnih objektov.

4. Izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje strokovnih kadrov v športu.
5. Založniška dejavnost.
6. Preprečevanje uporabe nedovoljenih poživil in postopkov.
7. Informacijski sistem na področju športa.
8. Spremljanje priprave športnikov in svetovanje treninga.
9. Mednarodna dejavnost.
10. Delovanje društev, nacionalnih panožnih športnih zvez, občinskih športnih zvez, zamejskih športnih zvez, študentskih športnih zvez, zavodov za šport in zavodov, povezanih s športom, Olimpijskega komiteja Slovenije - Združenja športnih zvez in drugih zvez.
11. Šport invalidov.

Druga skupina

V drugo skupino so uvrščene naslednje naloge:

1. Kakovostni šport.
2. Znanstvenoraziskovalna dejavnost.
3. Športna dejavnost študentov.
4. Športnorekreativna dejavnost.
5. Velike mednarodne športne prireditve.

*****

(Objavljeno 17.3.2000)

*****

(1) Popravek nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji (NPS) (Uradni list RS, št. 31-3/2000) je objavljen 7.4.2000

*****

Tega dokumenta ni dovoljeno nepooblaščno razmnoževati ali distribuirati